

Jaarverslag Stichting Ateliers Tilburg

Gemeente Tilburg

2019

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2019 van Stichting Ateliers Tilburg. In een 'normale' situatie zou hier een zeer rooskleurige inleiding volgen, waarna de resultaten van een mooi jaar voor het voetlicht zouden worden gebracht. Helaas is de realiteit in dit geval wat minder rooskleurig dan we hadden gehoopt. Gelukkig bent u daar in 2019 over geïnformeerd en hebt u het initiatief genomen tot een wekelijks overleg met de Raad van Toezicht om inzicht te krijgen in de problemen die er speelden. Het lijkt mij niet meer dan fair de zaken niet mooier voor te stellen dan ze waren. Ik realiseer me dat het nodig is om de context daarvoor te schetsen. Gelukkig verkeert Stichting Ateliers Tilburg inmiddels, onder andere met steun van u, in veel betere tijden.

2019 was in veel opzichten een moeilijk jaar voor Stichting Ateliers Tilburg. De moeilijkheden zijn feitelijk begonnen toen de afstand tussen Raad van Toezicht en de directeur-bestuurder dermate is groot geworden, dat een aantal problemen die in de voorliggende jaren zijn ontstaan, niet meteen of te laat in beeld kwamen. De financiële, organisatorische en beleidsmatige problemen stapelden zich op. Bovendien is er in 2019 lang gesteggeld over het profiel van de nieuwe directeur, omdat Alex van Zundert in het najaar met pensioen zou gaan. Het past niet in dit verslag om een nulmeting op te nemen. Ik probeer me dan ook, met hulp van de Raad van Toezicht en Rosalina Jager te beperken tot een redelijk droge weergave van de resultaten in 2019. Overigens is de overgang van de ene na de andere directeur en de daarmee gepaard gaande 'herstelwerkzaamheden' een zeer tijdrovend karwei, waardoor ook de totstandkoming van dit jaarverslag erg vooruit is geschoven.

2020 wordt in alle opzichten een beter jaar, maar daarover leest u meer in het jaarverslag van 2020.

Floor Westerborgen

Directeur-bestuurder Stichting Ateliers Tilburg

September 2020

DEEL 1

Ateliers en ruimtes

De primaire doelstelling van Stichting Ateliers is het in beheer nemen van panden waardoor voldoende goede en betaalbare plekken beschikbaar komen voor kunstenaars en creatieven. De gemeente Tilburg geeft ons de opdracht minimaal 200 betaalbare werkruimten te verhuren aan makers. We zijn natuurlijk "meer dan ateliers". We vormen een netwerk van kennis - productie - presentatie. Dus contact en verbinding met de opleidingen (kennis) en contact en verbinding met de podia, galleries, organisaties (presentatie). Hieronder volgt een overzicht van de totale hoeveelheid ruimtes en de aard ervan.

Lokatie	Ateliers	Overige ruimtes	Vastgoedrelatie	Soort	Ateliers naar vastgoedrelatie	Ateliers naar tijdelijkheid
Carre	100	30	Eigendom SAT	Hypotheek	115 (47%)	Eigendom 115 Langdurige huur 74 Tijdelijke huur 53
NS16	15	2	Eigendom SAT	Hypotheek		
Goretti	16	12	Gemeente Tilburg	Langdurige huur	45 (19%)	
Droge	29	2	Gemeente Tilburg	Tijdelijke huur		
3Suisjes	24	2	Particulier	Langdurige huur	67 (28%)	
RBO10	21	2	Particulier	Langdurige huur		
Veldhovenring	13	1	Particulier	Langdurige huur		
Rozenstraat	9	1	Particulier	Tijdelijke huur		
Triangel	1		Schoolbestuur	Tijdelijke huur	15 (6%)	
Gershwin	14	12	Schoolbestuur	Tijdelijke huur		
Totaal	242	64				

De huur van de ateliers aan de Lange Nieuwstraat is in 2019 beëindigd.

Onder 'Ateliers' verstaan we alle werkruimte voor makers. Daarnaast verhuurt de stichting ook opslagruimtes, expositieruimtes, cursusruimtes en presentatieruimtes. Daarnaast zijn er in sommige panden ook gemeenschappelijke ruimtes (binnen het pand of buiten in de vorm van een tuin, waar huurders samen kunnen komen).

Stichting Ateliers Tilburg (SAT) verhuurt aan alle kunst disciplines: beeldende kunst, design, architectuur, theater, film, muziek, dans, literatuur, foto. In de 242 ruimtes die SAT verhuurt zijn ongeveer 350 makers werkzaam. Dat komt vooral doordat kunstenaars veelvuldig een atelier delen. In de meeste gevallen komt dat door de

Presentatieruimten en ruimte voor experiment

SAT zorgt ervoor dat Stichting Park gebruik kan maken van de toonzaal en de aanpalende faciliteiten. De activiteiten van Park worden door SAT zoveel mogelijk onder de aandacht gebracht via de eigen website en Facebook.

Het programma rondom de expositieruimte van NS-16 wordt samengesteld en gefaciliteerd door vereniging NS-16. In 2019 zijn er (vanwege de start van de vernieuwing van het dak van NS-16) geen facturen gestuurd voor de huur van de vierkante meters.

In de ateliers in Goretti van John Dohmen (zeefdruk), Linda Aarts (grafische technieken) en het keramieklokaal kunnen eigen huurders vaak tegen gereduceerd tarief aan de slag met andere technieken. Ook voor externen zijn deze diensten tegen betaling beschikbaar. Dat geldt ook voor bronsgieten in het Beeldhouw Service Centrum (Gershwinstraat), drukken op de persen van Zeedauw en de Vermijspers (Droge en NS-16) en bijvoorbeeld teken en schilderen bij Studio Xplo (Gershwinstraat).

In de salon en ook achter de salon in Carre worden regelmatig presentaties georganiseerd met werk van huurders. Ook in de hal bij de GGZ verzorgde SAT vier exposities met werk van huurders uit Carre. Tijdens de Schatkamer in Goretti wordt jaarlijks werk gepresenteerd van verschillende huurders van Stichting Ateliers Tilburg. Dan

DEEL 2

Differentiatie en bijbehorend prijspeil inclusief doorstroming

Inclusief servicekosten varieert de huurprijs van ongeveer € 4,- per m² tot € 10,- per m² per maand. De goedkopere huren gelden meestal voor tijdelijke panden waarin de faciliteiten vaak ook minder omvangrijk zijn. In 2019 was er een doorstroom van 8 huurders naar een andere atelierruimte van SAT, terwijl er een nieuwe instroom van 48 was. Dat is een mutatiegraad van 23%. De stijging van het aantal nieuwe huurders ten opzichte van 2018 komt door de opening van de muziekstudio's aan Ringbaan Oost 10. Naast de ingebruikname van 15 muziekstudio's, telt het pand aan de voorzijde nog eens zes andere werkruimtes.

Binnen de tijdelijke panden is de activiteit qua vertrek en intrek nieuwe huurders groter, omdat makers van tevoren weten dat het pand tijdelijk in de verhuur is genomen. Deze makers werken veelal op projectbasis of stromen door naar langdurige huur. De verplaatsing binnen Carre is ook opmerkelijk te noemen. Huurders die op de bovenste etages werken, willen graag naar beneden en de makers in de kelder willen vaak weer boven de grond werken. Er is niet specifiek bijgehouden om hoeveel verplaatsingen het gaat. De intentie is om dat voor 2020 wel in beeld te brengen. Daaruit is in ieder geval ook beleid te vormen.

DEEL 3

Kunsteducatie

Stichting Ateliers Tilburg biedt ruimte aan ongeveer 350 makers. In het pand aan het Wilhelminapark (Goretti) werden in 2019 maar liefst 313 cursussen gegeven in lokalen die van SAT werden gehuurd. Dat waren cursussen op het gebied van beeldende kunst (tekenen, schilderen, keramiek en allerlei grafische technieken). In de salon van Carre werden nog eens 38 cursussen gegeven. Naast deze makkelijk te meten resultaten, gaven onze huurders ook veelvuldig in eigen atelier een cursus of workshop. Het is moeilijk te zeggen hoeveel er dat precies zijn, maar we denken dat er dat zeker rond de 700 zijn in 2019. SAT bracht het cursusaanbod onder de aandacht via huis-aan-huisbladen, eigen website en Facebook. In december gaf het Huurders Overleg Carre in eigen beheer een eigen boekje uit met het aanbod makers en cursussen vanuit Carre.

Hoger onderwijs en educatie

Stichting Ateliers Tilburg investeert in langdurige relaties met het (kunst)onderwijs. Zo is er in 2019 opnieuw een atelierprijs uitgereikt, maar in 2019 heeft de winnaar daar helaas nagenoeg geen gebruik van gemaakt. Aan de winnaar werd ook geen tegenprestatie gevraagd.

Zin-in-alles-dagen en Zin-in-meer-dagen Factorium

Er is weer samengewerkt met Factorium tijdens de 'Zin in alles dagen'. Tijdens de Zin-in-Alles dagen werken kinderen in de leeftijd groep 3 tot en met 8 en vanaf 10 jaar samen met (beeldend) kunstenaars van Stichting Ateliers Tilburg aan bijvoorbeeld: collages, zelfgetekende stripverhalen, urban art, schilderijen en kleurrijke werkjes van textiel. De dagen vinden jaarlijks plaats in de carnavalsvakantie en de hersftvakantie. SAT sponsorde de materialen van de kunstenaars uit eigen stal ter hoogte van € 100 euro per editie. Per editie nemen ongeveer 140 kinderen deel aan de workshops.

Voor dezelfde doelgroep is er verdieping mogelijk via De Kunstmix, waar in vier disciplines elk acht lessen worden gegeven. SAT neemt ook hier de beeldende kunsten voor haar rekening.

Kunstkameraden

SAT faciliteert de ruimtes voor Kunstkameraden. Via Kunstkameraden komen jaarlijks enkele tientallen jongeren in aanraking met kunst en kunnen vanuit achterstandsituaties empowerment krijgen.

DEEL 4

Klanttevredenheid en communicatie

Het laatste klanttevredenheidsonderzoek onder huurders dateert uit 2015. In 2019 is het niet gelukt een nieuw onderzoek te starten. In 2020 staat dit wel op de planning. Daarnaast is er (nog) geen tevredenheidsonderzoek gehouden onder het personeel.

Communicatie

Ateliers heeft haar website in 2019 geactualiseerd en verzendt 3 à 4 digitale nieuwsbrieven per jaar. Op de geactualiseerde website is onder andere het werk van huurders prominenter uitgelicht. Via de toekenning van de Atelierprijs tijdens de uitreiking van de Jacques de Leeuwprijs en het verstrekken van informatie bij eindexamenexposities geeft Ateliers informatie aan studenten van de academie. Regelmatig is Stichting Ateliers in met name de lokale pers terug te vinden.

SAT communiceert met haar klanten door regelmatig e-mails te verzenden. Inschrijven voor een vrij atelier gaat via het inschrijfformulier op de website.

DEEL 5

De personele situatie op 1 november 2019 was als volgt:

Functie	Contract	Contracturen	deeltijdfactor	Bijzonderheden
Schoonmaak	Onbepaald	24	60,00%	ZIEK
Schoonmaak	Onbepaald	15	25,00%	
Schoonmaak	Bepaald 5-6-20	4	10,00%	
Schoonmaak	Schoonmaak	17	42,50%	
Beheer en onderhoud	Onbepaald	40	100,00%	
Beheer en onderhoud	ZZP	20	50,00%	
Beheer en onderhoud	Onbepaald	36	100,00%	ZIEK
Communicatie & verhuur	Onbepaald	28	70,00%	ZIEK
Verhuur & communicatie	Jaar	24	60,00%	
Financiële administratie	ZZP	24	60,00%	
Directeur	ZZP	10,77	28,30%	
Directeur	Onbepaald	16	40%	ZZP-facturen

Drie medewerkers waren op dat moment (langdurig) ziek. Daarnaast waren er drie ZZP contracten. Met name vanwege de onderbezetting op gebied van beheer en onderhoud, is er een achterstand ontstaan op dat gebied. Op 1 december 2019 is Alex van Zundert met pensioen gegaan en vervangen door Floor Westerburgen. Eind december heeft Ruud van Rooij zijn ZZP contract beëindigd. Alle taken en bevoegdheden zijn in het voorjaar geactualiseerd met het oog op het vertrek van Van Zundert.

Alle beheerders beschikken over een up to date BHV-diploma (eerste hulp, reanimatie, AED, brandveiligheid).

De Raad van Toezicht bestond op 1 november 2019 uit de volgende personen: Wilbert van Herwijnen (voorzitter), Paul Peters (financiën) en Annemarie Pijnappel (Fontys).

DEEL 6

De financiële situatie

Voor het eerst in de 15 jaar van haar bestaan is stichting Ateliers in financiële problemen gekomen. In al de voorgaande jaren was het de stichting moeiteloos gelukt zonder verlies te draaien, ondanks de gematigde huuropbrengsten; een matiging ingegeven door het uitgangspunt van betaalbare huren voor onze ateliers. Dit jaar is het heel duidelijk niet geluk om verliezen te vermijden. Een groot verlies ontsiert namelijk onze jaarrekening en ik zal hierna ingaan op een aantal evidente redenen, die aan dat verlies ten grondslag liggen.

Belangrijk om in dit verband allereerst te vermelden zijn de twee vastgoedaankopen in 2017 en 2018 van respectievelijk het Carré-gebouw en het pand NS-plein 16. Naast de aankoopkosten en de daarmee gepaard gaande hypothecaire lasten (ondanks een aanvullende subsidie van de gemeente) bleek in een later stadium geen rekening te zijn gehouden met een extra post overdrachtsbelasting.

Bovendien heeft de stichting eind 2018 een eenmalige gelegenheid aangegrepen om met behulp van een investeringssubsidie van de gemeente 16 muziekstudio's te bouwen in een pand aan de Ringbaan-Oost. Later bleek dat niet alle kosten werden gedekt door de voornoemde subsidie. Met name werd achteraf duidelijk dat er nog een extra bedrag van 45k aan btw moest worden betaald. Wel ging de stichting er van uit dat deze financiële tekorten weggewerkt konden worden in de loop der jaren door een kostendekkende exploitatie van de genoemde panden en de tekorten van tijdelijke aard zouden zijn.

Helaas is echter een groter financieel probleem ontstaan door een bedrag van 90k niet geïnde btw over het pand Goretti in het Wilhelminapark. Ondanks vermelding op de balans is verzuimd de btw over een aantal jaren via aangifte terug te vragen. Momenteel loopt nog een procedure bij de Belastingdienst om te proberen een gedeelte ambtshalve terug te vorderen.

Ook bleek bij de tijdelijke panden een onbalans te bestaan tussen te betalen en te ontvangen huur en servicekosten. Onder de druk van atelier-schaarste waren voor enkele panden te snel overeenkomsten gesloten, waardoor een blijvend exploitatietekort ontstond.

Overigens kampt de stichting al langer met een structureel tekort om de overheadkosten, met name in de personele sfeer, te kunnen dekken. Betaalbare huren hebben zo hun prijs en daarvoor zijn we doende om een oplossing te vinden.

Al met al financieel een lastig jaar, maar op basis van genomen maatregelen, incidentele ondersteuning door de gemeente en aangepaste begrotingen zijn we van mening dat de stichting dit jaar spoedig te boven zal komen.